

Gjør bordet klart til lakking på et par timer

Bruk el-høvelen på den slitte lakken

Med de riktige maskinene i hendene fjerner du den gamle lakken og alle dype merker i trebordet – og gjør det klart til ny lakk – på rekordtid.

El-høvelen krever en god del øvelse – men ved å kjøre langs et bord som flyttes bit for bit over bordet, holder du kontroll med den glupske maskinen.

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:

Med riktig verktøy går det raskt. Og er du nøyaktig, går det også lett.

TIDSFORBRUK:

Etter et par timer er bordet slipt og klar til lakking.

PRIS:

100 kroner pluss eventuell leie eller kjøp av maskiner

Maskinene er halve arbeidet

Maskinene til å høvle, slipe og frese sparer deg for mye arbeid.

El-høvelen

El-høvelen fjerner tynne lag av lakk og tre uten at lakken setter seg fast. En el-høvel til dette arbeidet koster fra 300 kr (1000 kr for et kvalitetsverktøy) men du kan også leie den. Alternativet er å bruke en gammeldags høvel – eller slipemaskin, men lakk brenner seg lett fast i slipepapiret, og det tar mye lengre tid.

Båndsliperen

Blant slipemaskinene er det denne som får arbeidet unna. Den sliper mye raskere enn eksentersliperen og plansliperen, men krever en meget sikker og erfaren hånd. Her starter også prisene for de aller billigste og simpleste på 300 kroner. De to andre slipemaskin-typene kan gjøre jobben, men da tar det nok noen timer ekstra.

Overfresen

Med en overfres lager du raskt helt perfekte kanter i akkurat den profilen du ønsker. En overfres til noen ganske få hundre kroner kan gjøre jobben, men på lang sikt får du trolig mer glede av en dyrere modell. Du kan slipe eller høvle en avrundning for hånd, men det krever at du har erfaring.

Selvsagt kan du slipe ned den lakkerte bordplata med håndkraft når merkene i den bløte furuveden og skjoldene under ripene har trengt dypt ned i veden, slik at du må fjerne både lakk og tre.

Det vil bare ta omkring to sommerferier. Ikke minst fordi lakken ofte vil klumpe seg sammen på slipepapiret like raskt som du setter det på slipeklossen – og det gjør ikke stor forskjell om du bruker plansliper eller eksentersliper, for også i dem pakker lakken seg raskt fast.

Men har du noe bedre å bruke fritiden din til, så prøv å bruke en elektrisk høvel på det ramponerte bordet. Den er svært god til å fjerne lakk. Skjærene angriper så å si lakken nedenfra og blir ikke sjenert av den.

El-høvelen kan samtidig fjerne opp til flere millimeter tre – og like viktig: nøyaktig like mye i hvert drag.

Høvelen vil alltid etterlate noen spor, men følger du opp med enda et par maskiner og gjemmer håndslipingens slutt, er du klar til å lakkere bordplata etter noen timer!

Planlagt effektivitet

Høvelen fjerner et spor som er like bredt som skjæret.

1 Arbeidet med høvelen planlegges slik at du tar nøyaktig like mye av plata over alt. Slå en rekke parallelle streker på langs av årene med en innbyrdes avstand 5 mm kortere enn det sporet høvelen fjerner.

2 Spenn fast et rett bord ved den første streken, og før fram el-høvelen langs bordet. Flytt så bordet til neste strek, og kjør igjen langs det. På den måten vil høvelen hele tiden gli på den gamle overflata – og fjerne like mye overalt.

3 Ved hver posisjon føres el-høvelen fram langs bordet i en glidende bevegelse slik at den tar et helt jevnt spor. **VIKTIG!** Når du begynner på et nytt spor, trykker du fremst på høvelen, på slutten på bakenden, ellers hakker den.

Slip først på tvers av årene – som her – og avslutt med å slippe på langs.

4 Neste maskin er båndsliperen. Den er svært effektiv, så vær forsiktig slik at den ikke graver seg ned. Kjør først på tvers av årene og høvelsporene, og fjern ujevnheter mellom sporene – og slip så på langs med stadig finere slipepapir.

5 Kanten av bordet slipes også med båndsliperen. For å unngå at lakken brenner seg fast, kjører du først med grovt slipepapir. Hold båndpusseren i konstant bevegelse, både for å bevare rundingen og for å unngå at lakken brenner seg fast.

Profilen på stålet føres over på treverket. Kulelageret sikrer at stålet går like dypt i kanten hele veien rundt.

6 Kanten skal gjenoppbygges – vi tar fram en ny maskin. Overfresen retter raskt og nøyaktig kanten til den profilen fresestålet har. Et kulelager kjører på siden av bordet og styrer arbeidet – du skal bare føre maskinen rundt.

TIPS

Det er en riktig dårlig idé å stå inne med el-høvel, båndsliper og overfres. Spon og støv flyr til alle kanter selv om du har støvpose på verktøyet. Det beste er å stå ute på et belegg der det er lett å feie.

VERKTØY

Trykk el-høvelen godt og jevnt ned mot bordplata mens du skyver den fram i et rolig tempo. Utfordringen er å få den elektriske høvelen til å lage alle sporene nøyaktig like dype.

7 Håndsliping med fint slipepapir gir den siste finish etter alle de harde maskinene. Begynn med avrundingen – også på undersiden – deretter den loddrette kanten, og avslutt med oversiden.

Spesielt det første strøket med lakk får treet til å reise seg. Derfor er mellomsliping viktig.

8 De nyslippte flatene beskyttes med lakk som påføres i flere tynne lag med mellomsliping. De fleste moderne lakktyper fortynnes med vann, og for å få lakken til å sitte best mulig og holde i mange år, bør det første laget ofte fortynnes ekstra.